

35
4X ANDERS WONEN
**'Simpeler, dichter
bij de natuur
en duurzamer,
dat wilde ik'**

VERDIEP

- 6 **So happy together**
Hartverwarmende liefdesverhalen
- 16 **Interview met schrijver, regisseur
en actrice Ilse Warringa**
'Ik was wel even van slag dat
Voetbalouders niet is genomineerd
voor een Gouden Kalf'
- 26 **Blij met jezelf** Jouw ankerplaats zit in
jou. Hoe ontdek je die? Als eerste: leg die
telefoon weg, neem me-time en leer jezelf
(beter) kennen
- 32 **Rituelen rondom rouw** In de westerse
wereld verbinden we overlijden vooral met
verdriet, andere culturen laten zien dat de
dood ook iets moois kan zijn
- 35 **Wonen in vrijheid** Deze vier vrouwen
vertellen waarom ze kozen voor een
niet standaard huis
- 48 **Ga Theater, expo en festival**
- 52 **De winter komt eraan** Vaccins en
voedingssupplementen, kies je er wel
of niet voor?

VERWONDER

- 56 **Lees** Fictie & non-fictie
- 60 **Schatkamers** De leukste vintage
- 62 **5 vragen aan Defensiedominie
van den Bosch-Heij** 'Het is be
ik begrijp wat militairen door
- 67 **3 inspirerende kookboeken**
Met uit elk boek een paar he
- 74 **Keukenspul** dat je zó wilt in
- 76 **9x** De overgang te lijf
- 78 **Fashion volgens Liddie** Ne
een zuiver geweten, kan da
- 80 **Zie** Op de bank & in de bio

VERLANG

- 84 **Walk of Grief** Met je verli
- 92 **Italiaanse kersttradities**
- 94 **Weekendje wegwezen** In
- 98 **Wereldfietser** Marica va
de wereld rond in 800 c
apen van Borneo
- 102 **Metamorfose** De wede

ZIJ LEVEN ANDERS

Wonen in vrijheid

Een busje, een tiny house, een chalet in het bos of helemaal geen huis: wonen kan op veel manieren. Mirjam, Mariëtte, Nicole en Roeselien vertellen over hoe hun bijzondere woonsituatie ze vrijheid geeft en dichterbij zichzelf brengt.

TEKST: RENÉE BROUWER | BEELD: ESTER GEBUIS

Levenskunstenaar en coach Nicole Pol (1972) woont sinds een jaar in een houten huisje in een tiny-housecommunity in Zuid-Limburg. Haar partner Marcel van Kasteren (1965) woont in zijn eigen tiny house naast haar.

Nicole: "Marcel en ik werden tien jaar geleden een stel. Na een paar jaar gingen we samen wonen, maar op een gegeven moment merkte ik dat ik te veel op hem ging leunen. Ik voelde aan alles dat ik weer op mezelf moest wonen. Best spannend om tegen hem te zeggen natuurlijk. Hij begreep het ook niet helemaal. Vooral omdat ik steeds zei dat ik hem absoluut niet kwijt wilde.

Door goed met elkaar te praten, kwamen we eruit. We zouden niet uit elkaar gaan, maar wel apart gaan wonen. Toevallig kreeg ik in die periode de kans om me in te schrijven voor een tiny-house-project. Ik twijfelde of ik het moest doen, maar voelde ergens ook heel sterk dat dat precies was wat ik zocht. Tiny wonen leek me de enige manier om echt weer op eigen benen te staan. Bovendien wilde ik geen hoge hypotheekschuld meer en paste het idee helemaal bij hoe ik in het leven sta: simpeler, duurzamer en dicht bij de natuur.

Nadat ik me had ingeschreven, begon het grote wachten. Ondertussen bleef ik met Marcel in ons huurhuis wonen. Toen ik hoorde dat ik was uitgekozen, was ik zo blij. Het voelde alsof alles op zijn plek viel. Marcel was in eerste instantie minder enthousiast. Hij kwam uit een groot huis, met vier kinderen en veel spullen, en moest er niet aan denken om klein te gaan wonen. Totdat hij het project van dichtbij meemaakte. Alsof het zo moest zijn, kwam er een extra plekje vrij en schreef Marcel zich alsnog in. Vervolgens besloten we naast elkaar ons eigen tiny huis te bouwen. Uiteindelijk duurde het hele proces vier jaar. Het regelen van vergunningen, ontwerpen en de bouw; samen met de andere toekomstige bewoners regelden we alles zelf, in goed overleg met de gemeente. Met z'n allen bouwden we letterlijk 'ons duurzame dorpje' op.

Vorig jaar augustus was de grote verhuizing. Marcell's huis was als eerste klaar, maar de eerste drie maanden hadden we daar nog geen stromend water en alleen een tijdelijke elektr aansluiting. Het was dus behelpen en toen mijn huis eerder stroom en stromend water kreeg, bivakkeerden we tijdelijk bij mij. Het hele proces was pittig en uitdagend, ook voor

Lees verder op p. 44

Nicole: **'Op comfort lever ik niet in, wel op spullen'**

Vervolg van p. 36

Vervolg van p. 38

Vervolg van p. 40

Vervolg van p. 42

In Portugal, Frankrijk of Spanje doet niemand daar moeilijk over, maar in Nederland mag het officieel niet overal. Hier let ik dus wat meer op, maar eigenlijk vind ik altijd wel een mooi plekje. Veel mensen vragen me of ik het niet eng vind, als vrouw alleen in een busje reizen. Mijn antwoord is altijd nee. Ik vertrouw sterk op mijn intuïtie en heb al zoveel jaren overal ter wereld gewoond, dat ik goed aanvoel of een plek veilig is of niet. Stinky helpt daar trouwens ook bij. Ze is heel beschermend en niemand komt zomaar in mijn bus. Dat geeft een gevoel van veiligheid. Of ik ooit weer in een huis ga wonen? Ik denk van niet. Ik heb nu elke dag een andere tuin: de ene keer kijk ik uit op de bergen, dan weer op een rivier of op een adembenemend strand. Soms blijf ik een paar dagen langer op een plek als het er fijn is, maar meestal trek ik weer verder. Het ontmoeten van nieuwe mensen, lokale gerechten proeven en het steeds weer ontdekken van een nieuwe horizon geeft me een vrijheid die ik nooit meer kwijt wil. Het levert veel reacties op. Mensen zeggen vaak: 'Wat dapper dat jij dit doet, dat zou ik ook wel willen.' Vervolgens komt er een 'ja maar' achteraan. Ik zeg dan: als je het écht wilt, kan het gewoon. Iedereen kan voor dit leven kiezen. En ik voel me een gezegend mens dat ik dat heb gedaan." ■

Nederland kan vliegen als er iets gebeurt met mijn moeder, die inmiddels 90 is. Dat geeft me veel vrijheid en ruimte om keuzes te maken. Wat ik nodig heb, past in een paar tassen: mijn laptop, wat zomer- en winterkleden en goede schoenen. Dat is het. Een opslag in Nederland heb ik niet. Ik neem altijd alles mee, ook kleding. Met laagjes kun je overal uit de voeten. Zelfs in warme landen kom je koude plekken tegen, zoals in Panama. Daar beklom ik een vulkaan waar het bovenop maar drie graden was. Toen was ik blij met mijn fleecvest en jas. Ik noem mezelf een extraverte introvert. Ik ben altijd graag alleen geweest, maar ben ook nieuwsgierig naar verhalen van anderen en religieus erfgoed. Oost-Europa spreekt me erg aan. Tien jaar geleden waren veel mensen verbaasd toen ik in mijn eentje naar Albanië ging. 'Wat moet je daar doen?' kreeg ik vaak als vraag. Maar ik werd heel gastvrij ontvangen en ontmoette veel bijzondere mensen. Ook de Malediven waren erg bijzonder. Iedereen denkt bij deze eilanden aan luxe resorts, maar ik verbleef in hoofdstad Malé waar ik locals ontmoette, oude moskeeën bezocht en over ambachten schreef. Veel interessanter dan de standaard toeristenplaatjes. Door mijn reisverhalen te delen, hoop ik anderen te inspireren. Er is zoveel moois op deze wereld te ontdekken en ik ben daar nog lang niet klaar mee!" ■

onze relatie, maar toen onze huizen allebei af waren en we ieder ons eigen plekje hadden, kregen we eindelijk weer lucht. Sindsdien voelt het heel natuurlijk dat we naast elkaar wonen. We zien elkaar elke dag, maar het verschilt per nacht bij wie we slapen. En soms vinden we het ook fijn om allebei in ons eigen huis te zijn. Er zijn mensen die dat niet begrijpen, maar voor ons werkt dit perfect. En de meeste vrouwen die hier komen, zouden exact hetzelfde willen. Mijn tiny house is vijftig vierkante meter. Dat van Marcel ook, maar zijn huis is veel hoger. Ik heb bewust gekozen voor een open ruimte, zodat het niet benauwd voelt. Mijn slaapkamer is een slim ingebouwde bedstee, waardoor ik een hele kamer win. De badkamer is groot, met een ligbad. Tiny wonen betekent voor mij niet inleveren op comfort, wel op spullen. Ik ben al tien jaar aan het ontspullen. Meubels, oude administratie, stapels kleren en boeken: ik heb al veel weggedaan. En hoe meer ik losliet, hoe lichter ik me voelde. Tiny wonen heeft echt mijn leven veranderd. Ik hoef niet meer alles te bezitten. Ik fiets vaker en leef simpeler en duurzamer. Dit huis is geen doel op zich, maar het helpt me om echt zinvol te leven. Het gaat niet om méér, maar om genoeg. Dit is mijn pensioenvoorziening: ik heb niet meer nodig. En dat geeft een enorme rust." ■

mijn huis. Soms een klein rondje en soms een lang stuk waar ik koeien, schapen en zelfs alpaca's op het terrein passeer. Die combinatie van bos en weids landschap me elke keer een gevoel van vrijheid.

Desalniettemin merk ik mijn droom de laatste tijd beetje aan het verschuiven. Ik ben enorm verwend door de stilte, maar ik wil graag iets dichterbij een ander willen wonen. Het moet een plek zijn waar een gemeenschap samenkomt. Ik oriënteer me daarop, zichtig op mogelijkheden in het midden van Nederland. Misschien een duurzaam project zoals een ecodorp, mits er voldoende ruimte voor privacy is. Ook een nieuwbouwwoning helemaal in een appartementencomplex zou ik overwegen. Maar moet het zich wel echt van de bovenste verdieping bevinden.

Daarnaast blijft mijn droom bestaan: een klein stuk grond waar ik kan wonen en tegelijkertijd een bedrijf creëren voor bedrijven die de natuur te werken willen laten komen. *Best of both worlds* het is niet alleen mijn liedje van Robert P. maar ook iets waar ik naar streef. Ik zoek naar in alles wat ik doe. Het moet je daarvoor geven en zetten. Maar ellie brengt het me dichtbij voor mij klopt." ■